

Orbán Viktor beszéde a Magyar Diaszpóra Tanács IV. ülésén

2014. november 19. Budapest

Jó napot kívánok, tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Tisztelettel köszöntöm Önöket. Államtitkár úr azt mondta az előbb, hogy a találkozásunk első része sajtónyilvános. Nem mindenki értette bizonyára, hogy miért jelentette be. Ez nekem szóló figyelmeztetés volt, hogy jól gondoljam meg, hogy miket beszélek itt, és miután az ember a magyarok között könnyen félreérti a helyzetet, és elkapja a lendületet, meg viszi a szíve, és olyasmiket és olyanképpen beszél, mintha otthon lenne, ebből csak nemzetközi bonyodalmak származhatnak. Ebből fakadóan, hogyha a mondandómat hűvösnek vagy távolságtartónak éreznék, az csak azért van, mert megfogadtam az államtitkár úr szavait és fölhívását.

Ami a Várkert Bazárt illeti, szeretnék itt tenni kettő megjegyzést. Először is biztos sokan vannak itt, akik hozzám hasonlóan, ha megkérdeznék, hogy milyen politikai nézetet vallanak, akkor az első két-három definíciós kifejezés között az antikommunistát is megemlítenék. Magam is így vagyok ezzel, és van néhány olyan ügy, amit szimbolikusnak tekintünk – én magam is annak tekintek –, mintegy a kommunizmus felett aratott győzelemnek egyfajta szimbolikus kifejeződését. És ez nem politika, hanem több annál, mert a kommunizmust nem politikailag kellett csak legyőzni – olyat már láttunk –, hanem kulturális értelemben is. Ezért vannak szimbolikus tárgyak, helyszínek, amelyek a kommunizmus alatt a romlás meg a félsiker szimbólumai voltak, és amelyeknek az újjávarázsolása, befejezése, megmentése az 1990 előtti kommunizmus rendszerével szembeni ellenállási mozgalmak tagjai számára mindig is fontosak lesznek. Így nekünk is, ha kormányon vagyunk, ha ellenzékben, ezek mindig fontos szimbolikus ügyek. Az egyik ilyen dolog maga a Várbazár, hiszen úgy nőttünk föl, hogy itt, ahol a busz elment az épület előtt, folyamatosan egy romhalmazt láthattunk. Mégiscsak a Budai Várról beszélünk, ami a magyar történelem szíve közepe. Ahogyan kinéz a Budai Vár, ahogyan gondolkodunk róla mindannyian – most nemcsak a kormányról beszélek, hanem a hazáról –, ahogy gondolkodunk róla, amilyen állapotban van, az nagyjából kifejezi a nemzet állapotát is, miképpen gondolkodunk saját magunkról. És a Várbazár pontosan meg is mutatta, hogyan gondolkodunk a saját hagyományainkról, mennyire becsüljük meg, mit gondol az éppen aktuális hatalom arról, hogy mit kell kezdeni a magyar

történelemmel. Ezért nekünk kulcskérdés volt, hogy a Várbazárt, amint lehet rázzuk gatyába, ha szabad egyáltalán egy királyi létesítménnyel kapcsolatban ilyen plebejus kifejezést használni. Végül is ez sikerült. Fontosnak tartom, amit L. Simon László mondott, mert az mégsem maradhat úgy – ebben talán hitbéli kérdésektől függetlenül egyetérthetünk –, hogy az egykori királyi kápolna helyén ma egy lépcsőház van, és amíg ez így van, az közös szégyenünk, és azt nem lehet megengedni, és a királyi kápolnát vissza kell építeni, és a lépcsőházakat pedig meg kell mutatnunk a saját gyermekeinket, hogy nem kápolnába és templomokba kell beleépíteni, a szakrális terekbe, és ha ez mégis megtörtént volna, mint ahogy a kommunizmusban ez megtörtént, akkor a következő nemzedéknek az a dolga, hogy ami így elbillent meg elromlott, visszabilentse és helyreüsse. Fontos dolog, köszönöm szépen L. Simon Lászlónak, hogy szóba hozta a vár visszaépítését is.

Zárójelben jegyzem meg, hogy van még egy szimbolikus épület ebben az országban, illetve a székesfővárosban, amelynek a furcsa módon az újjáépítése és egyben befejezése egyfajta felsőbbrendűségi kérdés számunkra, mármint a demokrácia felsőbbrendűsége a kommunizmussal szemben, ami egy fontos önbizalombéli kérdés. Ez a Népstadion, amit – bizonyára emlékeznek rá, hogy – nem sikerült befejezni. A legfelső karéja ott áll félbe maradva, és közben az egész létesítmény is a modernség előtti világba repít bennünket, ha oda bemegyünk. Fontosnak tartjuk – a várhoz hasonlóan –, hogy egy ilyen szimbolikus építményt, amit Nemzeti Olimpiai Központnak hívunk majd, sikerüljön egyszerre befejezni, korszerűsíteni és újjáépíteni. Elnézést, hogyha elkanyarodtam a diaszpóra ügyeitől, de szeretném, hogyha látnák, hogy egy-egy műemlékvédelmi beruházási vagy éppen sportfejlesztési kérdés mögött nem egyszerűen haszonelvű megfontolások állnak – azok is, azok fontosak, azok legitimálják a közpénz elköltését, de –, valójában jó néhány ügy van, amely mélyebb, szellemi tartalmakat is hordoz.

Azért is örülök, hogy itt lehetek most a Várbazárban, mert szokott úgy lenni a magyar műemlékvédelem történetében, hogy valamit vissza- vagy megépítünk, de senki sem tudja pontosan, hogy utána mit fogunk vele kezdeni. Ez a kétség az én fejemben is ott motoszkált hosszú időn keresztül, hogy a Várbazárt természetesen becsületbeli ügyként helyre kell állítani, de hogy utána mit fogunk vele kezdeni azon kívül, hogy a fönntartás költségét majd fizetni kell, én sem láttam világosan. L. Simon László mindig biztatott, hogy nyugodjak meg, mert olyan fantasztikus terek jönnek majd létre, amelyek egyszerre tradicionálisak és modernek, és amelyeket tudunk használni konferenciákra, állami tudományos, kulturális

rendezvényekre, és a mai nap egy bizonyítéka annak, hogy ez a beruházás ebből a szempontból is értelmes befektetés volt. Ez a terem is szép és erőteljes, de mint hallhattuk, ez kétszer ekkora terem valójában, csak egy fallal el van választva. Ez jól mutatja, hogy milyen monumentális és grandiózus rendezvényeknek lehetünk mi házigazdái a következő időszakban itt.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Még egy dolgot szeretnék megemlíteni. Ez pedig az európai parlamenti választásoknak a kimenetele Magyarországon. Erről csak abban az összefüggésben szoktunk beszélni általában, hogy ebben az évben három választás volt. Egy nemzeti parlamenti választás, egy európai parlamenti választás és egy önkormányzati választás, és kellő szerénységgel, de büszkén el szoktuk mondani, hogy micsoda nagyszerű eredményeket értünk el, és hogy az emberek valószínűleg megértve az elmúlt négy év erőfeszítéseit micsoda nagymértékű bizalmat adtak a mi politikánk folytatására. Ez szép dolog, de most nem erről akarnék beszélni, hanem arról, hogy eközben elsikkadt az a körülmény, hogy milyen módon állítottuk össze az európai parlamenti választásokra a magyar listát, ami egy össznemzeti lista volt, először egyébként, én nem is tudom pontosan hány évtized után. Ha megnézik azt a listát, akkor láthatják, hogy azon Erdély, Kárpátalja, Délvidék képviselői is szerepelnek. Az Európai Unión kívüli, Kárpát-medencei államok – itt Ukrajnára és Szerbiára gondolok – képviselve vannak Magyarország a magyar lista által az Európai Parlamentben. Most az ukrán–orosz háború okán pedig láthatják, hogy ennek – túl szimbolikus mivoltán – aktuálpolitikai jelentősége is lehet, és tehát régi barátunk, Schöpflin György pedig bizonyos értelemben, sőt sokunk számára egyértelműen a diaszpórát is szimbolizálja, amikor immár többedik európai parlamenti ciklusát kezdi meg Brüsszelben.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Engedjék meg, hogy elmondjam Önöknek, hogy ma egy olyan alkalommal vagyunk itt együtt, amely nem tudja kiszakítani magát abból a sorból, amely egy-két hónappal ezelőtt kezdődött, és az év végéig még tart, abból az eseménysorból, konferenciasorozatból, amely, ha akarja, ha nem, mindig a 25 éves évforduló kérdése körül forog, ennek a távlatában jön létre. Nem tudnak ma úgy Önök újságot kinyitni Magyarországon sem nagyon, de Európában sem, amely ne arról szólna, hogy 25 évvel ezelőtt omlott le a berlini fal, 25 éve mértünk megrendítő

csapást a kommunizmusra, 25 évvel ezelőtt kezdődött el egy új korszak, és ez a 25 év olyan távlat, amely folyamatosan arra kényszerít bennünket, hogy mindent, amit csináltunk, ebben a távlatban helyezzük el. Én nem is akarom, nem is tudom kivonni magam ez alól a természetes gravitáció alól, szellemi természetű gravitáció alól, ezért mondandóm első felében én is megpróbálok 25 év távlatában beszélni arról, hogy honnan indultunk és hol vagyunk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A vasfüggöny 25 évvel ezelőtti lehullása nemcsak egy politikai esemény volt, a magyarok számára sokkal többet jelentett. Azt jelentette, hogy megindulhat egy olyan korszak, ahol a nemzet szétszakított részei szabadon egymásra találhatnak és újraszerveződhetnek. A legfontosabb dolog, amit 25 év távlatában elmondhatok Önöknek – mintegy Antall József politikájának meghosszabbításaképpen –, hogy egy dolog nem változott az elmúlt 25 évben, ez pedig az, hogy az alapvető célunk változatlan, ugyanúgy maradt, és ez nem más, mint a nemzet határok feletti egyesítése. Antall József nem pont így mondta, mert hát idő kell, még az ember beletanul a modern politika szóalkotás tudományába, és kitalál olyan, látszólag értelmetlen szavakat, mint a nemzet határok fölötti egyesítése, amiről aztán kiderül, hogy mégiscsak van értelme, sőt minél többször használjuk, annál mélyebb értelme lesz. Az első miniszterelnökünk még nem használta ezt a kifejezést, de ha visszagondolnak a 25 évvel ezelőtt elmondott beszédeire és gondolataira, akkor valójában azok a gondolatok ezt a programot, a nemzet határok feletti egyesítésének programját írták körül. A mostani kormány számára természetes érzés és állapot az, amit nemzeti összetartozásnak nevezünk. Bárki bármit is mond, hivatkozik modernsége és megváltozott világhelyzetre, számunkra a leglegitimébb törekvés a nemzet összetartozásának erősítése ott, ahol hiányzik, ennek pedig megteremtése. Következésképpen az a kormány, amelyik ma Magyarországon a köz ügyeit igazgatja, nemzeti és patrióta kormány, amely abból indul ki, hogy magyarok vagyunk, következésképpen összetartozunk, és ha összetartozunk, ebből világos feladatok és kötelezettségek származnak a közhatalmat gyakorló kormányzat számára is. Lehet, hogy egy kicsit ódivatúan hangzik ez. Ma a progresszivitás nyelvén beszélnek, amikor a kormányzatok értelméről, alapjáról és céljairól nyilatkoznak a világban sokan, de mi Magyarországon, miközben egyébként tisztelői vagyunk a progresszivitásnak – jelentsen az akármit is –, azonban a saját magunk pozícióját nemzeti alapokon határozzuk meg.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Az a tény azonban, hogy nekem negyed századdal később ismét azzal kell kezdenem a mondandómat, beszámolómat, hogy Magyarországon nemzeti kormány van, és hogy ez így természetes, jelzésértékű. Ugyanis amikor az embernek evidenciákat kell megerősítenie, az mindig azt jelenti, hogy valami nem stimmel a világban. Európa is olyan dolgokkal szembesül, tisztelt Hölgyeim és Uraim, amelyekről azt gondoltuk, hogy már régen átléptünk rajtuk, meghaladtuk őket. Hogy csak egyetlen példát említsek: Európában nagyon hosszú ideig azt gondoltuk, a legutóbbi hónapokig, hogy a béke magától értetődő állapot, és most kapjuk a leckét, amely arról szól, hogy ez nincs így. Az ukrajnai helyzet rávilágít arra, hogy bizony megfeledkeztünk az elmúlt negyed században arról a gondolatról, hogy a béke nem magától értetődő állapot, és hogy a háború, a fegyveres konfliktusok réme egy olyan dolog az európai történelemben, amellyel mindig számolni kell, akkor is, ha éppen sikerül azt távol tartani magunktól. Ez fölértékeli, megerősíti szemünkben a békét, mint fontos európai értéket. A valóság azonban utolért bennünket az elmúlt években, és lassan-lassan kezdjük elővenni azokat a régi kategóriákat és fogalmakat, amelyeket a nagy európai vagy világegyesítő hevületünkben kiejtettünk a szótárunkból. Egy ilyen fontos szó, amely segít megérteni mindazt, ami most Magyarországon történik, és azt is, ami ezután történni fog, a szuverenitás kifejezés, és erről szeretnék most röviden szólni Önöknek.

1989-ben volt egy világos tervünk: szabad Európában, szabad Magyarországról és szabad magyar nemzetről álmodtunk. Sőt, tovább megyek: számunkra Európa, az Európához való jogi, közjogi csatlakozás is lényegében hitbéli kérdés volt. Azt gondoltuk, hogy a nyugati modellek kritikátlan átvétele automatikusan megoldja a gondjainkat. Azt gondoltuk, hogy az akkor éppen divatos neoliberális fölfogás szerinti piac automatikusan el fog bennünket juttatni a jóléti államhoz, és azt gondoltuk, hogy az európai jogszabályok átvétele automatikusan biztosítja a számunkra a védelmet és a prosperitást. Okkal gondoltuk ezt. Ezt nem butaság, vagy fölkészületlenség magyarázza, sokkal inkább korszellem és világhangulat, hiszen az Európai Unió egy nagyszerű kísérlet, mégiscsak a világ számunkra mindenképpen legnagyobb kontinenséről beszélünk, amely bármilyen bajoktól is szenved, ha mégis megkérdőjeleznek bennünket, hogy szerintünk hogy hol lehet a legélhetőbb életet élni, akkor – a más kontinensről érkezettekől elnézést fogok kérni, de – mi, akik itthon vagyunk az anyaországban, természetesnek tekintjük, hogy a válasz erre úgy hangzik, hogy Európában. Szóval nem ok nélkül gondoltuk mi ezt, sőt én még emlékszem arra az európai önbizalomra is – valamikor a 2000-es évek elején lehetett –, dokumentumba is öntöttük, most be van

csúsztatva a sublótfiókba, hogy ne kelljen emlékezni rá, mert ma már számárságnak tűnik az, ami akkor még helyes politikai programnak látszott, fogadtunk el dokumentumokat, amelyek arról szóltak, hogy 2010-re az Európai Unió legyen a világ legfejlettebb régiója. Európa okos emberei alkották meg ezt a dokumentumot, és ez mindig emlékeztet bennünket arra, hogy az embernek milyen korlátozott lehetőségei vannak a tekintetben, hogy előre láthassa a jövőt.

Szóval akárhogy is, a lélektani helyzete Magyarországnak az volt az elmúlt 25 évben hosszú éveken keresztül, hogy valahogy kívülről vártuk a megoldást abban az értelemben, hogy majd Magyarországon kívül találják ki azt, ami nekünk is a javunkra válik, hogy van valami, ami kész, és nekünk csak át kell vennünk. Persze ha nem is anyagilag, de gondolatilag, intellektuálisan kész van, és nekünk egyetlen dolgunk van, hogy azt átvegyük, hogy van valami, amit valaki más kitalált, és ami persze valaki más érdekei szerint van kigondolva, de jó lesz az majd nekünk is. Ha azonban a 25 évhez méltóan őszintén és egyenesen beszélünk – nem feledve az államtitkár úr fölszólítását, figyelmeztetését –, akkor szükségszerűen elnagyolva, következképpen némileg igazságtalanul, de a lényegét talán megragadva azt mondhatom, hogy a szabad Magyarország legújabb kori történetének első két évtizede, 1990-től 2010-ig – ide nem értve a polgári kormányzásunk idejét, kis részrehajlás engedtesék meg – végül is arról szólt, hogy kiárúsították az országot, majd miután a közvagyonból már alig maradt valami, akkor hitelekkel tartották fenn a jóléti állam illúzióját, aminek következtében másodjára is a legvidámabb barakká váltunk, csak most már az Európai Unión belül. Erős kijelentés ez, de ha Önök megnézik azt a szenvedéstörténetet, amely – hogy csak egyetlen példát említsek – a devizahitelek története, több millió magyar embert érint, akkor belátható, hogy hiába ad szabadságot egy ország közjogi rendszere, hiába deklarálja a szabadságot az alkotmány, hogyha az emberek adósrabszolgaságban vannak, akkor maximum a legvidámabb barakk címre, státuszra pályázhatnak.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Talán most, az előttünk álló év első felében sikerül véglegesen kiszabadítanunk mindenkit ebből az adósrabszolgaságból, de bizony ez a hangulat, ez az egzisztenciális helyzet, ez a léthelyzet meghatározó volt az elmúlt tíz esztendőben Magyarországon. De, tisztelt Hölgyeim és Uraim, a kölcsön, amire Magyarországon építeni próbáltuk a jóléti állam illúzióját, olyan műfaj, hogy azt vissza kell adni, nincs mese, és amikor vissza kell adni, akkor hamar vége szakad a vidámságnak. Ez történt velünk is 2008-ban, 2009-ben. Mindenkit szeretnék

emlékeztetni, mert még a közügyekkel foglalkozó emberek emlékezete is meglehetősen rövid, antropológiailag nyilvánvaló okokból, hogy az első ország, amely összeomlott Európában a pénzügyi válság következtében, nem Görögország volt, hanem Magyarország. Görögország csak egy évvel később következett. Magyarország pénzügyileg 2008-ban összeomlott, és ha akkor a nemzetközi pénzügyi szervezetek áthidaló segítséget nem nyújtanak Magyarországnak számára, akkor államcsődöt kellett volna jelentenünk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A vidámságnak vége szakadt nemcsak Magyarországon, hanem Európában is a pénzügyi válság következtében, és a világgazdaság, annak is különösképpen ha a mindenható piacra vonatkozó eszméje akkora pofont kapott, hogy abba az egész európai álm belerázkódott, és lássuk be, azóta sem tért magához ebből a pofonból. Ha Önök olvassák a nagy világlapok elemzéseit az előttünk álló következő évre, különösképpen az eurózóna kilátásait elemző írásokat elolvassák, akkor láthatják, hogy bizony ez a belerendülés nem ért véget. Az európai pénzügyi válság rengéshullámaival fogunk küzdeni a következő esztendőben is, egész Európa, de az eurózóna különösen, és miután az exportunk nagy része odamegy, ennek hatása alól nekünk is nehéz lesz kivonni magunkat – ha egyáltalán.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ez a pénzügyi világválság vagy pénzügyi nyugati válság kijózanító hatással bírt, amelynek következtében elkezdünk végre Európában mindannyian, de különösképpen Magyarországon végre hallgatni a józan eszünkre. A józan ész filozófiája merőben különbözik attól a hitbéli föltételezéstől, amellyel nekivágtunk 1990-ben a szabad világnak. A józan ész filozófiájának alapvetése rendkívül egyszerű. Ez a mostani magyar kormánynak is az alapállása egyébként. Úgy hangzik, hogy a szabadságunk forrása mi magunk vagyunk. Ha van erőnk kivívni, és felelősen élni vele, akkor szabadok leszünk, és jól fogunk élni; ha gyengék vagyunk, akkor pedig el fogunk bukni. És ez alól a törvény alól semmi nem ment föl: sem európai uniós tagság, sem NATO-tagság, semmilyen külföldi modellek követése. Végző soron, ha gyengék vagyunk, elbukunk; ha erősek vagyunk, akkor élni tudunk a szabadság lehetőségével. Megtanulhattuk, hogy senki sem fogja helyettünk megvívni a küzdelmeinket. Itt látok néhány olyan résztvevőt, akik szemmel láthatóan nagyobb tapasztalattal rendelkeznek, mint én, következésképpen olyan korokban is élt, amikor én még nem. Én azt hiszem, hogy ennek az

egyszerű, józan észből fakadó tudásnak a mi nagyszüleink még birtokában voltak, talán még a szüleink is. Meggyőződésem, hogy a kívülről remélt megoldások iránti illúzió nem volt része a nagyszüleink életének. Ez kifejezetten a szovjet megszállás és a kommunizmus korszakának itt maradt maradványa és terméke. Gyámság alá helyezett nemzet, ha 40 évig így kell élnie, akkor könnyen magáévá teszi azt a gondolatot, hogy van valaki, egy nagyobb birodalmi központ, ahol a dolgok eldőlnek, és ahol helyettünk majd meg fogják vívni azokat a küzdelmeket, amelyek aztán végső soron meghatározzák a mi jövőnket. Nehéz kiszakítani és kitépni magunkat egy ilyen hagyományból.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nehéz magunkat kitépni egy ilyen hagyományból, de nem lehetetlen. Erre példa a 2010-es választás, az első kétharmad, amely megadta a közjogi erőt, és megadta azt a politikai fittséget, amely ahhoz szükséges, hogy egy ország átalakíthassa a közgondolkodását és átalakíthassa a játékszabályokat. Mi Magyarországon – bevalljuk töredelmesen – 2010-ben ezt tettük. Éltünk a kétharmados felhatalmazással, és alapvetően átalakítottuk a közjogi rendszert, átalakítottuk Magyarországon a politikai játékszabályokat. Ezt van, aki negatív előjellel értékeli, mi pozitívnak tekintjük ezt a folyamatot, ugyanis azt gondoljuk, hogy a játékszabályok megváltozásának kiindulópontja 2010 óta Magyarországon úgy hangzik, hogy minden politikai cselekvés szervezőelve a magyar érdekek védelme. Punktum. Fontos persze a szövetségi rendszer, fontos a szövetségi lojalitás, fontos a szolidaritás, ezek mind rendkívül fontos dolgok, de a magyar politikai rendszernek egyetlen kiindulópontja lehet, és ez lehet a politikai cselekvés egyetlen szervezőelve: a magyar érdekek védelme. Úgy is mondhatom, hogy Magyarország szuverenitásának helyreállítása. Ez volt a szervezőelvünk 2010-ben, és azóta is ezt a logikát követjük. Minden lépésünket e szerint mérünk meg. Először, mert a politika bonyolult világ, és különböző dimenziókból kell vizsgálni, amit az ember tesz, de az első dimenzió, ahonnan mindent vizsgálunk, az, hogy milyen hatással van Magyarország szuverenitására, a helyreállított szuverenitásunkat megtartani segít bennünket, vagy inkább azt gyengíti. Szerintem ennek van jelentősége az Önök munkája szempontjából is. Nyilván amit most mondok, tartalmaz ideológiai elemeket is, de nem ideologizálok, hanem arról beszélek, hogy ahhoz, hogy egy anyaország képes legyen kiállni minden magyarért, hogy képesek legyünk egy határok feletti nemzetegyesítést elvégezni, ahhoz szuverén Magyarországra van szükség. Ilyen értelemben tehát az Önök munkája és az általam elmondottak szorosan összekapcsolódnak. Mindig is úgy gondoltam, hogy 2010-ben megindítottuk szuverenitásunk

visszaszerzésének folyamatát, ami kockázatos lépés volt, és bátorság is kellett hozzá. Néhány dimenzióban megemlíteném, hogy a magyar szuverenitás helyreállítása ügyében mit sikerült eddig elérnünk.

Először is kijelöltük a szabadságunknak a tartalmát, és kijelöltük a kereteit, vagyis írtunk egy új Alaptörvényt, amelyben világosan lefektettük az alapelveket, és összegeztük az értékeinket. Magyarország Alaptörvénye egy páratlan kreáció az Európai Unió történetében. Engedjenek meg itt egy kis kitérőt, hiszen a többi volt kommunista ország az új alkotmányát a kilencvenes években elkészítette. Mindenki, talán kivétel nélkül mindenki. Tehát elegendő volt számukra 1990 után néhány év, és megalkották az új alkotmányukat a volt kommunista alkotmány helyett, még mielőtt beléptek volna az Európai Unióba. Nem voltak tagjai az Európai Uniónak, amikor megalkották az új alkotmányaikat, ezért az ő alkotmányaik körül nem is voltak olyan viták, mint Magyarország alkotmánya körül, hiszen senkinek semmi köze nem volt ahhoz, hogy milyen alkotmányt fogad el Lengyelország, Csehország vagy éppen Szlovákia. Hiszen, miután nem voltak tagjai az Európai Uniónak, semmilyen elvárásnak, a legmagasabb rendű nemzetközi dokumentumokon kívül, mint emberi jogi deklaráció, és így tovább, semminek nem kellett megfelelniük, csak a saját nemzeti érdekeiknek. Ettől merőben különbözött a magyar helyzet, mert Magyarország csak 2012-ben tudta megalkotni a kommunista alkotmányt leváltó új magyar alkotmányt, amikor már Magyarország benne volt az Európai Unióban. És miután bent voltunk az Európai Unióban, egy komplett európai jogrendszerbe illeszkedtünk bele, és az alkotmányunk megalkotásakor is erre tekintettel kellett lenni. Ez rendkívüli módon bonyolította és nehezítette a folyamatot, és azért mondom azt, hogy Magyarország alkotmánya az egyetlen alkotmány ma az Európai Unióban, amit már európai uniós tagállamként alkottunk meg, bele kellett venni, bele kellett foglalni az európai uniós tagság összes fontos eszméjét és jogelvét, és közben a magyar szuverenitás értékrendjét is meg kellett jeleníteni. Ez a folyamat rendkívül nehéz volt, de sikerült, mert persze mindenki csak arra emlékszik, hogy milyen konfliktusok voltak Brüsszel és Magyarország között az alkotmány kapcsán – ezek részben ideológiai voltak, részben szellemi természetűek, részben szuverenitás kérdések –, de ritkán beszélünk arról, hogy ennek eredményeképpen a magyar alkotmány az Európai Unió egyetlen átvilágított alkotmánya, az európai jogrendszer szempontjából töviről hegyire átvilágított alkotmány. Senkinek nincs olyan alkotmánya az Európai Unióban, amit valaha is bárki összevetett volna az Európai Unió jogrendjével. Történeti képződménynek tekintették az alkotmányokat, elfogadja az Európai Unió az alkotmányos identitás kifejezését, ezért soha senki nem vizsgálta meg, hogy

összeegyeztethető-e, mondjuk, az európai jogrenddel az, hogy van olyan alkotmány, most nem említek neveket – megfogadva az államtitkár úr figyelmeztetését –, amely, mondjuk, egész egyszerűen a Szentháromság definíciójával kezdődik. Soha senki ezt az országot nem támadta azért, hogy ez hogy fér össze az európai jogrenddel. Ezzel szemben a kereszténységre való egyszerű utalás, Szent Istvánra való utalás a mi alkotmányukban azonnal politikai vitákat váltott ki. Ennek, mint említettem, mindenki inkább a vitakozó oldalára emlékszik, de én most arról akarok beszélni, ami a végeredmény. Nekünk olyan alkotmányunk van, amely – a kifejezésért elnézést kérek mindenkitől – kóser alkotmány, teljesen világos, hogy az Európai Unió elvárásaival, vitákban kialakított jogrendjével összefésült jogi dokumentum.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ebben az alkotmányban, dacára annak, hogy a korszellem ma Európában az úgynevezett progresszív korszellem, vagyis a szabadságot totálissá feszítik. Úgy képzelik el, hogy a szabadságba beletartozik az, hogy az ember megszabadul a nembéli mivoltától, megszabadul a teremtettség tényéből fakadó mivoltából, és megszabadul a hazához és a nemzetéhez való kapcsolódásból fakadó kötelezettségeitől is. Tehát az igazán szabad embert, akinek a nemét sem tudjuk, hitbeli kötöttségek nem tartják vissza semmilyen fantasztikusnak gondolt cselekvéstől, és a hazához való tartozás is inkább egy homályosuló emlék, semmint a napi munkát, életet, kötelezettségeket meghatározó természeti tény. Tehát ez a korszellem ma Európában. Persze sarkítok, és némileg igazságtalan vagyok, de mégiscsak mindannyian úgy érezzük, ha benne vagyunk az európai politika fősodrában, hogy szellemileg mint hogyha ez lenne a legerősebben képviselt gondolat. Nos, ebbe a világba bombaként robbant be persze a nemzeti, keresztény alapokon álló, a családok tiszteletét első helyre helyező, mondjuk így, új magyar alkotmány, de független attól a kontraszttól, amelyet a mai európai korszellem és a mi alkotmányunk szellemisége mutat, az a tény nem kérdőjelezhető meg, hogy ez az alkotmány átment Európa egyetlen alkotmányos átvilágítási eljárási rendjén, és talpon maradt. Kívívta a fennmaradáshoz való jogot, ilyen értelemben tehát egy igazi alkotmánynak, európai alkotmánynak tekinthetjük.

A második dolog, ami szuverenitás szempontjából feladatként magasodott előttünk, a gazdasági önrendelkezés feltételeinek megteremtése. Magyarországon is van egy vita – ha figyelik a magyar parlament vagy éppen a közírók működését, akkor láthatják – arról, hogy a gazdasági önrendelkezés és azok a törekvések, amelyeket ez a kifejezés megtestesít, értelmes

törekvések-e egy globalizálódó világgazdasági rendszerben. Erről lehet filozofálni természetesen, de amikor valaki ránéz, és megpróbálja megérteni, mondjuk, hogy mit csinálnak a németek, mit csinálnak az amerikaiak, vagy mit csinál bármelyik másik, nyugati szövetségi rendszerbe tartozó ország, milyen logika mentén hozza meg a gazdasági döntését, akkor nyugodtan mondhatom, hogy ilyen buta vita csak Magyarországon zajlik. Ugyanis a legtöbb épelméjű országban az nem kérdés, hogy a gazdaságpolitikai döntések első számú vezérfonala, az a gazdasági szabadság, a gazdasági önrendelkezés, a nemzeti érdekek gazdasági mozgásterének a megteremtése, amely persze nem tagadja, hogy egy keresztül-kasul egymásba kapcsolódó nemzetközi hálózatban, egy sajátos világrendszerben élünk, és minden mozdulat, amelyet egyik nemzet tesz, hatással van a másik nemzet életére, de ebből nem az a gondolat következik, hogy akkor föl kéne adnia a nemzeti elvű gazdaságpolitikai gondolkodásmódot, hanem hogy a megváltozott körülményhez igazodva kell eszerint a gondolatrendszer szerint végezni a munkánkat. A legtöbb országban, ahol nem volt kommunizmus, ez a gondolat teljesen természetes. Itt ismét a kommunizmus örökségével állunk szemben, amikor azt gondoljuk, hogy a nemzeti önrendelkezés, a gazdasági önrendelkezés egy ódivatú dolog, amely kiment a divatból. Mindenesetre én nem gondoltam ezt, a magyar kormány sem gondolta ezt, és ezért a gazdasági önrendelkezésünk és mozgásterünk megteremtése érdekében gyorsan ki is menekültünk még 2010-ben az IMF csapdájából. Gondolom, ebben a körben, ahol jól tájékozott és politikailag kiművelt emberfők ülnek, mindenki számára nyilvánvaló, hogy az IMF nem egy jótékonyági szervezet. Nyilvánvaló, hogy mint minden bank, kamatostul kéri vissza azt a hitelt, amit adott, sőt egy sajátos szervezet ez, amely azt is megszabja, hogy az adósnak miként kell előteremteni azt a pénzt, amit vissza kell fizetnie. Kis túlzással mondhatom tehát, hogy valójában egy IMF-programban résztvevő ország esetében ők kormányoznak helyettünk, ezért is kellett onnan – megköszönve egyébként a nehéz időkben nyújtott segítséget, mert úriember nem csibész, és nélkülük 2008-ban nem lehetett volna talpon maradni, de – az első adandó pillanatban le kellett zárni a velük való együttműködést. Ezért 2010 után sikerült megteremteni a saját nemzeti pénzügyi mozgásterünket, amihez szintén komoly bátorság kellett.

A harmadik dolog, amit a szuverenitásunk érdekében tettünk, az volt, hogy újragomboltuk az uniós kabátot. Ez alapvetően egy lelki természetű feladat volt, ismét a kommunizmus örökségére kell utalnom. Szervilis megfelelési kényszer helyett elkezdtünk európaiként viselkedni Európában. Egy idő után rájöttünk arra, hogy nem az a jó európai, aki mindent lenyel, szó nélkül elfogad, és megjegyzések nélkül igazodik, hiszen azt láttuk, hogy a többiek

nem így viselkednek. A németek nem így viselkednek, a franciák nem így viselkednek, ha kell, mindenki kiáll az érdekeiért, és nyíltan vállalja a konfliktusokat, legfeljebb – tekintettel az erőteljes nyelvi kifejezések körében való vékonyabb ellátottságukra – ezt elegánsabb kifejezésekkel teszi meg, mint ahogy a magyar nyelv erre képes. Most a magyarok nyelvtudásáról ne is beszéljek. A gyenge nyelvtudásnak az egyik következménye, hogy az ember direktbe el kell, hogy mondja, amit gondol, mert nem képes árnyaltan kifejezni a gondolatait, és ebből aztán mindenfajta diplomáciai bajok is keletkezhetnek, de a lényegen ez nem változtat. Ha elegánsabban is, de valójában az Európai Unióban ha európaiként akarsz viselkedni, azt jelenti, hogy ki kell állni a nemzeti érdekeid mellett elokvensen, de egyértelműen képviselned kell a hazád érdekeit – konfliktusokat is vállalva. Ez az európai viselkedés. Ráadásul azt gondoltuk, hogy most már több mint fél évtizede tagjaiként az Európai Uniónak, és ha igaz, hogy mi is Európához tartozunk, akkor nekünk nemcsak elszenvetnünk, hanem alakítunk is szabad Európa jövőjét. Nekünk is lehetnek megoldási javaslataink, amelyek eltérnek a többi ország megoldási formáitól. Nekünk is jogunk van saját megoldásokat kikísérletezni, és jogunk van az azok mögötti érveket a nemzetközi térben bemutatni. Mi több, még másoknak is figyelmébe ajánlani a javaslatainkat, hogy csak a legnyilvánvalóbb és egyszerűbb kérdéstről beszéljek – mondjuk a bankadót, vagy a multikat terhelő szektorális adó kérdését, ami magyar invenció, azt bátran ajánlhatjuk európai megoldásként is mások figyelmébe, ahelyett, hogy állandóan védekeznénk és azt magyaráznánk, hogy miért van nekünk jogunk ahhoz, hogy ilyen lépéseket tegyünk. Inkább azt kell tennünk, hogy mi is próbáljuk megoldani az európai gazdasági válságból ránk háruló nehézségeket, mi is invenciózusan gondolkodunk, keressük a megoldásokat, és vannak is olyan megoldásaink, amelyek nálunk beváltak. Védekezés helyett miért ne képviselhetnénk ezt kellő szerénységgel ugyan, de bátran az európai térben?

A szuverenitás kérdései közé tartozik, tisztelt Hölgyeim és Uraim, az energetika kérdése is Magyarországon. Miután Magyarország határait úgy húzták meg az I. és a II. világháború után, hogy nyersanyagkészleteink és erőforrásaink tekintélyes részét elvesztettük, és ezzel a ténnyel vagyunk kénytelenek most együtt élni, ezért az energiakérdés, az energiakérdésből fakadó függőség kérdése szuverenitáskérdés Magyarország számára. Nos, nyilván Önök között is van olyan, aki olyan országból érkezik, ahol az energia ára magas, és van olyan, aki olyan országból, amely energiahordozókban szegény, és ezért biztosan sokan vannak, akik saját bőrükön is tapasztalják az otthoni belpolitikai vitákban, hogy milyen sarkalatos probléma az ebből fakadó függőség. Erről most én hosszan nem szeretnék beszélni, csak

főlelevenítem, hogy a 2010-es kormányalakítás utáni első törekvésünk az oroszokkal szembeni mozgástér helyreállítása volt, hiszen visszavásároltuk a Molt, amit akkor éppen kicsavartak a kezünkől. Visszavásároltuk Magyarország teljes gáztározó-kapacitását, ami egyébként német kézben volt, és visszavásároltuk azokat a szerződéseket, amelyek német–orosz szerződésként Magyarország energiaellátásáról rendelkeztek. Itt voltunk 2010-ben. Most lehet arról vitatkozni, hogy ma jól használjuk-e a visszanyert energiaszuverenitásunkat, de kétségkívül igaz, hogy legalább van ilyen. Mert van 25 % a legnagyobb magyar energiacégben, a villamos energia cégek tekintetében 100 %-os tulajdonrészünk van: az atomerőműben és a villamos művekben is. Magyar köztulajdonban vannak a gáztározóink, ilyen értelemben tehát lehetőségünk van az energiapolitikánkat a szuverenitás jegyében alakítani. Összességében tehát azt szeretném mondani Önöknek, hogy 2010 óta Magyarországon egy szuverén ország szuverén parlamentjében szuverén személyiségek hoznak az egész magyar nemzet sorsára kiható döntéseket.

Fontosnak tartom elmondani, hogy fölfogásunk szerint csak a gyenge országoknak nincsenek konfliktusai. Ha konfliktusa van egy országnak, az azt jelenti, hogy van valamennyi ereje. Hogy mennyi, azon mindig lehet vitatkozni, de hogy valamennyi van, az biztos. A konfliktus potenciája nem más, mint erő. Akinek nincs konfliktusa, az egy olyan gyenge ország, akinek az érdekeivel és érdekérvényesítésével a többieknek nem kell számolniuk. Ezért nincs is konfliktusuk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A második kétharmadnak 2014-ben már ezzel a sok bölcsességgel – már elnézést kérek a kifejezését – fölszerszámozva, a szuverenitásról szóló világos látásmóddal megáldva vághattunk neki, és így érkeztünk el a mai naphoz, ahol most szeretném Önöknek elmondani, hogy mi az a néhány fontos dolog, ami a szuverenitás logikáját követve meg fog velünk történni a következő néhány évben. Demokrácia van, persze a „meg fog velünk történni” kifejezés túl erősnek tűnhet, de miután Magyarországon kétharmados felhatalmazása van a kormányzó erőnek, miután az európai képviselőben a magyar kvóta mintegy 50 %-át megszereztük, és miután az önkormányzati választásokon a híveink hatalmas népi támogatást kaptak, ezért bátran mondhatom, hogy akármi is történik a következő három évben, e szerint a program szerint fog haladni Magyarország. Ami nem jelentené azt, hogy ne hallgatnánk meg az embereket, és időnként ne kellene korrigálni az elképzeléseinket a népi reakciók és a népi

vélemények függvényében. Végül is a nemzeti konzultációt azért találtuk ki, hogy két választás között is legyen módja az embereknek komoly kérdésekben kellő mélységig bevonódni, ennek következményét is láthattuk.

Három ilyen következményt ismerünk. A saját emlékeimet most kutatva, egyszer be akartuk vezetni – volt kétharmadunk hozzá –, hogy a választójogi rendszert úgy alakítsuk át, hogy a gyerekeknek is ismerjük el a szavazati jogát úgy, hogy azt a szülők gyakorolhatják. Ez egy nagy német gondolat, komoly viták voltak erről Németországban, ez világosan eltolná a politikai rendszer hangsúlyait nemzedéki dimenzióban a fiatalabb nemzedékek irányába, és így kiegyensúlyozottabb lenne korosztályi térkép szempontjából a politikai mezőny, és ezt szerettük volna Magyarországon elsőként Európában megvalósítani, de az emberek ezt elutasították, és azt mondták, hogy nem akarják, hogy Magyarországon ezt bevezessük. Ennek számos oka lehet, ezeket én most nem találgatom, de tény, hogy akkor a kormánynak vissza kellett lépni ettől az innovatív, újszerű, úttörő megoldástól és szereptől. Mind a mai napig sajnálom, de hiába van kétharmad, vannak dolgok, amelyeket nem szabad bevezetni egy országban kétharmaddal sem, hogyha nyilvánvalóan látszik, hogy az emberek egyébként azt úgy nem fogadják el.

A második ilyen esetünk – talán emlékeznek még erre – a regisztráció kérdése volt, amikor amerikai mintára a választások előtti regisztráció intézményrendszerét be akartuk vezetni Magyarországon, de olyan ellenállás volt, hogy kétharmad ide, kétharmad oda, a nyers erő ilyenkor nem számít, megértésre, megegyezésre kellett törekedni, és el kellett állni ettől a gondolattól.

A harmadik eset pedig a mostani, félrecsúszott távközlési adókérdés volt, ahol az interneten zajló távközlésre is ki akartuk terjeszteni a távközlésben hatályban lévő adózást, de ezt az emberek olyan támadásként fogták föl, olyan kormányzati szándékként fogták föl, amellyel pillanatok alatt szembefordultak, és hiába a kétharmad, ilyenkor ezen is változtatni kell.

Ezeket a tényeket csak azért említem meg, mert miközben tudom, hogy meg fogjuk valósítani a programunkat, azt is látniuk kell, hogy van olyan demokratikus mozgáster két választás között a magyar politikai rendszerben, amely lehetővé teszi a választópolgárok számára, hogy bevonódva számukra fontos kérdések véleményezésébe bizonyos keretek között azért a kormányprogramot módosítani tudják két választás között is, kétharmad mellett is.

Mindamelletts azonban, amiket most mondani fogok azok olyan célkitűzések erre a négy évre, amelyeket nem hiszem, hogy akarnának az emberek módosítani, vagy legalábbis olyan súllyal szeretnék ezt módosítani, hogy a kormánynak el kelljen térnie az elképzeléseitől.

Az első fontos dolog, ami történni fog velünk a következő hónapokban és években, hogy megindítjuk Magyarország történetének legnagyobb gazdaságfejlesztési programját. Most én nem hozok ide a gazdasági számokat, mert könnyen csúszhatnánk egy unalmas tévészámadási értekezlet hangulatába, egy brigádbeszámoló hangulatba. Én megkímélném a tisztelet okán magunkat ettől. Ráadásul nehéz ma úgy beszélni a magyar gazdaság számairól, hogy az ne tűnjön magamutogatásnak, mert ezek a legkiválóbbak közé tartozó számok Európában, és ha az ember ezekről beszél, akkor az óhatatlanul dicsekvésnek tűnik. Ráadásul ezek a jó gazdasági számok még egy sajátos félreértést is eredményeznek, mert aki ezekről beszél, úgy tűnik, mintha arról beszélne, hogy Magyarországon rendben vannak a dolgok, holott ez nincsen így. Mert hiába jók a gazdasági számaink, például a gazdasági növekedés száma vagy a munkanélküliség, nem szabad arról elfeledkezni, hogy Magyarország még mindig Európa egyik legszegényebb országa. Ha nem is a legszegényebb, de az egyik szegény országa, és nem szabad elfeledkezni arról, hogy az államadósság ugyan csökken, de azért még mindig a nagyon magas államadóssággal rendelkező országok közé tartozik Magyarország. És arról sem szabad elfeledkezni, hogy a nemzeti össztermékben kifejezett államadósság csökken, merthogy a növekedés magas, de ez nem jelenti azt, hogy abszolút értékben ne növekedne az államadósságunk. És éppen a józan észből kiindulva tudnunk kell, hogy az államadósságunk abszolút mértékben nő, még ha jövedelmünk nagyobb mértékben is nő, mint az adósságunk, és ez összességében egy kedvező képet mutat, attól az adósság még adósság, amely ha nő, előbb-utóbb bajt okoz. És ahhoz, hogy ki tudjunk – majd erről is szeretnék néhány szót szólni – keveredni ebből a helyzetből, ahhoz minden évben nekünk egy nullás költségvetési hiánnyal rendelkező költségvetést kellene elfogadnunk, amitől nagyon messze van Magyarország. Erre majd visszatérek. No, tehát a legnagyobb gazdaságfejlesztési programot fogjuk megindítani – azt hiszem – talán Magyarország történetében. A rendelkezésünkre álló, egyébként nagyon jelentős, több ezer milliárdnyi forrást a magyar kis- és középvállalkozások felé fogjuk irányítani részben föltőkésítve, részben hitelezve őket. A következő ciklus végéig minden magyar lakásba el fog jutni a szélessávú internet. Németországnak van egy hasonló programja, ha ezt sikerül megvalósítanunk, akkor bizton mondhatjuk, hogy e tekintetben dobogón leszünk Európában. A 2018-as évig, a következő választásokig minden autópályánk el fogja érni az országhatárokat, és minden nagy magyar

megyei jogú város része lesz egy magyar nagy autópálya-rendszernek. Tehát minden nagytelepülésünket eléri ez a rendszer, és mindegyik irányba elérjük az országhatárt is.

A második nagy terület az a bürokráciacsökkentés Magyarországon. A magyar köznyelv divatossá vált kifejezésével élve: rezsicsökkentés a bürokráciában. Egy nagyon jelentős államreformot indítottunk meg, ennek az előkészítése zajlik. Az első lépést már az első ciklusunkban megtettük. A mostanit ezért hívjuk Államreform 2.-nek, ami egy rugalmas állami szolgáltatásrendszert, és reményeink szerint a vállalkozások és az emberek számára olcsóbb rezsijű bürokráciát jelent majd.

Szeretném Önöket tájékoztatni arról, hogy jó esélyünk van arra, hogy a ciklus végére, 2018-ra elérjük a teljes foglalkoztatottságot. Nem kommunista módon, ahol papíron mindenkinek van munkája, viszont nem dolgozik mindenki; itt most mindenki dolgozni fog, és reményeink szerint munkahelye is lesz. Tehát egy nem kommunista teljes foglalkoztatottságot fogunk elérni. Van ilyen Európában, a hollandoknál például szerencsésebb időkben 3 % körül van a munkanélküliségi mutató. A 3 %-os munkanélküliség gyakorlatilag azt jelenti, hogy teljes foglalkoztatottság van, mert mindig van mozgás egy piacgazdaságban a munkaerőpiacon, de lényegében munka nélkül tartósan nincsen senki. Ezt Magyarországon 2018-ra el tudjuk érni, ha végig tudjuk vinni a gazdaságpolitikánkat. Valahogy 11,2-11,5 % volt a munkanélküliség 2010-ben, most 7,5 %-nál vagyunk, és ez folyamatosan csökken. Ezért merem azt mondani, hogy ez a cél 2018-ra elérhető. Bizonyára ismerik a mi politikánkat: mi a semmiért nem adunk valamit. Tehát Magyarországon az állam valamit csak valamiért ad. Ezért szervezünk közmunkaprogramokat, és teremtjük meg a részvétel lehetőségét azok számára is, akiknek a lakóhelyén a piac nem különösebben élénk. Mégis, segély helyett munkát adni: ez az a politika, ami eddig eredményre vezetett. Ha a Jóisten megsegít bennünket, akkor a ciklusunk végére Európa legrugalmasabb munkaerőpiaca Magyarországon lesz. A rugalmas kifejezés rendkívül pozitív kifejezés, a politikai kommunikációs trükkök közé tartozik, mert a rugalmas munkaerőpiac azt jelenti, hogy nagyon gyorsan alkalmazkodik a munkaerőpiac a gazdaság változásaihoz, ami egyáltalán nem könnyű az embereknek, sőt gyakran jelent számukra megpróbáltatást. Ez az igazsághoz hozzátartozik, de egy rugalmas munkaerőpiacra képzett munkaerő nélkül, egy rugalmas munkaerőpiachoz kapcsolódó rugalmas gondolkodásmód nélkül egyetlen országnak sincs esélye a modern világgazdaságban, ezért nekünk ezt meg kell tennünk, akkor is, ha ez nem mindig találkozik egyébként közelégedettséggel.

Folytatni fogjuk, ha úgy tetszik, megszilárdítjuk az adórendszerünket. Tudják, hogy Magyarországon egy nagyon különleges adórendszer van. Sehol nincs Európában ilyen. Ezért indokolt is a vita, legitim is a vita erről, hogy vajon ez kívánatos-e, vagy eredményes-e. Végül is a magyar gondolat lényege az, hogy az embereket nem akkor kell megadóztatni, amikor megkeresik a pénzüket, hanem akkor, amikor elköltik, és ezzel világossá kell tenni, hogy mi arra akarjuk őket ösztönözni, hogy keressenek minél többet. Ez egy kicsit amerikai gondolat, ahol az ember azt szeretné világossá tenni a magyarok számára, hogyha a szomszéd gazdag, az jó hír, az nem irigységre ad okot, hanem annak előnyei vannak, mert egy jobb módú család szomszédjának lenni mindig jobb dolog, mint egy rossz módú vagy egy nehézségtől gyötört család szomszédjának lenni. Ezért mi abban vagyunk érdekeltek, hogy ne csak mi magunk legyünk sikeresek, hanem a többiek is. Mert minél többen sikeresek rajtunk kívül Magyarországon, összességében az ország annál inkább élhető lesz és erős. Ez egy amerikai gondolat, ebben nincsen benne az a fajta irigységpolitika, ami az európai rendszerekre – elnézést, Államtitkár úr, az óvatlanságért – oly nagy mértékben kiterjed és az ő esetükben meghatározó. Ezért van nálunk flat tax: 16 %, és ezért nincsen örökösödési adó sem, mert azt gondoljuk, hogy a kommunista időkben a családok tökefelhalmozását ellehetetlenítették a kommunista szabályokkal, és hogyha szegények maradnak a családok, ha nincs biztos háttér a családok mögött, akkor mégis mitől lesz szabad ez az ország? Következésképpen amikor öröklés van, akkor nem kell az embereket megadóztatni. Örülni kell, hogy abban gondolkodnak emberek, hogy életük végéhez közeledve nem szét akarják szórni, nem föl akarják élni a pénzüket, hanem ott akarják hagyni a fiaik, a gyermekeik és az unokáik számára, nem beszélve a családi vállalkozásokról, amelyek a mai világban nem bírják el szerintem más országokban sem, hogy hatalmas örökösödési adóval tőkét kelljen kivonni egy-egy családi vállalkozásból. Ettől egész Európa és a modern nyugati világ szenved. Magyarország elkerülte ezt a bajt. Ezért bár lehet vitatkozni arról, hogy jó-e a rendszer, ami Magyarországon működik, vagy nem, de azt határozottan állíthatom, hogy a modern világgazdaság kiismeréséből visszakövetkeztetett határozott elvi megfontolásokon nyugszik.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Természetesen nem akarom azt mondani, hogy minden rendben menne, de azt azért határozottan állítom, hogy világos eredmények már vannak, és ha rengeteg gonddal kell is szembenéznünk, összességében Magyarország kilátásai, az anyaország kilátásai mindannyiunk számára biztatóak. Visszatérek az államadósság kérdéséhez. Bizonyára

figyelik a Németországban zajló vitákat. Németország egy olyan költségvetést fogadott el a következő évre, amelyben nulla a költségvetési hiány. Utoljára 1969-ben sikerült ez Németországban. Tehát ez jól mutatja a feladat nagyságát, és most is sok a kétség afelől, hogy ezt tudják-e tartani 2015-ben. De én a német utat és a német mintát megfontolandónak és követendőnek tartom. Szerintem pénzről legtöbbet a németek tudnak. Ott még régi, ősi szabályok vannak érvényben, ott azt gondolják az emberek, hogy aki nem költi el, annak van pénze, meg azt is szokták gondolni, hogy előbb-utóbb minden forintért meg kell dolgozni, akkor is ha könnyedén, hitelként vesszük föl, de előbb-utóbb meg kell minden centért dolgozni. Szóval a német közgondolkodás ebből a szempontból mérvadó lehet a számunkra, úgyhogy én azt javaslom Magyarországnak, hogy a német mintát követve törekedjünk mi is arra, bár mi nem tudunk olyan gyorsan haladni, mint a németek, mert ez a gazdasági növekedés lehetőségét beszűkítené, de lépésről lépésre haladjunk a nullás költségvetés irányába. 2014-ben a költségvetési hiányunk 2,8-2,9 % lesz nemzeti össztermékben számolva, 2015-ben pedig 2,4 %, és kívánom, hogy legyen elég bátorságunk ahhoz, hogy minden évben közelebb kerüljünk ahhoz a 0-hoz, aminek eredményeképpen már nemcsak a nemzeti össztermék százalékában, hanem abszolút értékben is zsugorodni kezd majd a magyar államadósság.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nagy vita, ezért biztosan indokolt, hogy itt megjegyzéseket tegyek róla, a bankrendszer kérdése. A szuverenitással összefüggő kérdésről beszélünk. Van több közép-európai ország, ahol a pénzügyi rendszerben nemzeti tulajdon alig-alig van. Van olyan bankrendszer, ahol 90 % fölött van Közép-Európában a külföldi tulajdon aránya. Ez jól mutatja, hogy különböző megközelítések és filozófiák lehetségesek ebben a kérdésben. A mi filozófiánk az, hogy nem beszélhetünk szuverenitásról, hogyha a pénzügyi rendszer többsége nincs nemzeti kézben. Ez egy elég erőteljes kifejezés, elég komoly beavatkozást igényelt mindaz, ami ebből következett a pénzügyi rendszerben. Ma azt tudom mondani, hogy 50 % fölött van a magyar bankrendszerben a magyar tulajdon aránya, és vannak olyan tárgyalások, amelyeket hamarosan befejezünk, és amelynek eredményeképpen ez a 60 %-ot is meghaladhatja. Ilyen értelemben tehát van saját pénzünk, ez a forint, és van saját pénzügyi rendszerünk, amelynek a nemzetközi szabályok figyelembe tartásával magunk szabjuk meg az irányát, működésének elveit és irányát. Azt kell tehát mondanom, hogy a magyar szuverenitást pénzügyi szempontból is folyamatosan erősíteni fogjuk az előttünk álló időszakban.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A gazdasági sikerekről azért beszélek ennyit, mert ma reménytelennek látom, hogy Magyarország behorpadt nemzetközi hírnevét ideológiai vitákkal ki lehessen javítani. Annyira mást gondolunk a világ fontos kérdéseiről, lásd a magyar alkotmány körüli vitákat, a kereszténység szerepét, a történelem szerepét, a család szerepét, a nemzet szerepét a modern világban, annyira mást gondolunk attól, ami mainstreamnek tekintti ma magát a nyugati világban, különösen Nyugat-Európában, hogy én itt csatanyerésre esélyt nem látok. De meghátrálást sem javasolnék, ahogy azt Kós Károlytól tanultuk, a legerősebb értékünk az igazságunk, ki kell állni, és mindig el kell mondani, hogy miről mit gondolunk, de ez nem fogja javítani Magyarország nemzetközi megítélését, aminek behorpadt jellegéről, ha valaki, hát Önök tudnak leginkább beszélni, hiszen a saját országaikban, saját otthonaikban találkoznak ennek igen kellemetlen következményeivel, erről beszéljünk egyenesen. Arra esélyt, hogy szellemi természetű küzdelemben mi győztesek lehessünk, nem látok. Azt sem tartanám azonban kívánatosnak, hogy csak azért, mert nem látunk esélyt a sikerre, földadjuk a szellemi természetű alapállásunkat, mert akkor hova fogunk jutni? Ezt vállalni kell, ezt a helyzetet túl lehet élni, ezzel lehet együtt élni, még ha nem is kényelmes. Én azt megtanultam a politikában, hogy nem minden probléma oldódik meg. A balosok gondolják azt, hogy minden probléma megoldható, erre is törekednek, ennek a végét ismerjük: kommunizmusnak hívják. Tehát a magam részéről azt gondolom, hogy vannak problémák, amik megoldhatók, és vannak problémák, amikkel együtt tudunk élni. E tekintetben itt az együttélést javaslom. Erőfeszítésekre lesz szükségünk. Önöktől is kérek erőfeszítéseket, mert ahhoz hogy kiálljunk az igazunk mellett nap mint nap anélkül, hogy meg tudnánk változtatni a Magyarországról kialakított értékítéletet, kiállás és bátorság kell, és ebben én kérném az Önök támogatását és közreműködését, segítsenek nekünk ebben. Egy dologban biztosak lehetnek: ha egyszer a hátuk mögé néznek, nem fogják azt tapasztalni, hogy nincs ott a magyar kormány, mert mi ki fogunk állni amellet, amit gondolunk, akkor is, ha ez folyamatos vitákat eredményez.

Ellenben van olyan terület, ahol lehetőségünk van arra, hogy a magyar reputációt, a Magyarország iránti tiszteletet helyreállítsuk és megerősítsük. Ez a gazdaság területe ebben a pillanatban. Ha Önök körültekintenek a világban, különösen az Európai Unióban, akkor jól láthatják azt, ha az előrejelzéseket olvassák, akkor megérezhetik, hogy a következő egy év az Európai Unióban az eurózóna újabb krízislökéseiről szól majd. Ennek a jelenségnek a

körvonalai jól látszódnak. Ezt én is tapasztalom a miniszterelnökök csúcstalálkozóin, de a gazdasági elemzők írásait olvasva a nyilvánosság számára is ismertek ezek a gondok. Ha így nézzük, például gazdasági növekedés szempontjából Magyarország 2014-ben a 2. vagy a 3. helyen áll az Európai Unióban. Sehol nem csökken olyan gyorsan a munkanélküliség, mint Magyarországon, sehol nem nő olyan gyorsan a nők foglalkoztatásának üteme, mint Magyarországon, tehát vannak olyan gazdasági eredményeink, amelyek önmagukban is értékesek, de a közegben, amely sok gonddal küszködik, különösen is sikeresnek tűnhetnek föl, mint ahogy azok is. Ezért én azt gondolom, hogy kulcskérdés Magyarország számára, a mi politikai kurzusunk számára, a mi politikai irányzatunk és politikai közösségünk számára, a gazdasági sikeresség, mert a nemzetközi térben a szellemi alapállásunk miatti negatív megítéléseket csak a gazdasági sikerekkel tudjuk ellensúlyozni. Ezért a gazdasági sikereinket meg kell védeni, a költségvetést komolyan kell venni, nem lehet engedni, hogy elússzon a hiány, nem szabad engedni könnyű csábításoknak, és a magyar parlament mostani adótörvényében és költségvetési vitájában is ezt a szilárd magatartást képviseli a kormányzó többség. Ugyanis ez véd meg bennünket. Szeretném jelezni, hogy ha gazdaságilag nem lennénk sikeresek, ha pénzügyileg nem lennénk stabilak, akkor a szellemi frontokat sem tudnánk tartani. Előbb-utóbb ott is hátraarcra kényszerítenének bennünket, ha bennünket nem, akkor azokat, akiket a helyünkre állítanának. mert bizonyára látják, hogy a világban manapság van egy divat – erről ismét nem fogok beszélni, de –, láthatják, hogy nem mindenhol a szabad választások logikus következményeképpen alakulnak meg vagy maradnak hivatalban kormányok. Bizonyára tapasztaltak ilyeneket, és ha Magyarország gazdaságilag törékeny, sérülékeny lenne, akkor mi sem tudnánk tartani a hídfőállásokat Magyarországon. Ezért a gazdasági sikeresség, a munka, a munkavégzés, a gazdasági növekedés, az ésszerű pénzpolitika, a fegyelmezett költségvetési gazdálkodás, hogy csak addig nyújtózkodjunk, ameddig a takarónk ér, de folyamatosan akarjunk növekedni, hogy győzzük meg az embereket, hogy van értelme többlet erőfeszítéseket tenni: ez a kulcsa nemcsak a gazdaságpolitikánknak, hanem a szellemi alapállásunk megőrzésének is.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nem lehet ma beszélni az előttünk álló időszakról geopolitikai kérdések említése nélkül. Most aztán végképp veszélyes területekre jutottunk. Magyarországot mindenfajta támadások érik. A politikában tudni kell, hogy nem mindig az a baj, amiről szólnak a nyilatkozatok. Egy-egy támadás témája nem feltétlenül adja meg a konfliktusnak a témáját. A konfliktus lehet egész

más, mint ahogy támadják az embert, vagy támadnak egy nemzetet. Magyarországon is így áll a helyzet. A támadások tekintélyes része geopolitikai magyarázatú, ami egyébként könnyen megérthető. Most nem akarok a közép-európai térség geopolitikai helyzetének elemzésébe bocsátkozni, csak szeretnék rögzíteni egy-két olyan tény, ami meghatározza a gondolkodásunkat, és meghatározza a politikánkat. Az első dolog, hogy geopolitikai tények vannak. Nem a Marson élünk, nem ott élünk, ahol esetleg leginkább szeretnénk, hanem ott élünk, ahol az államalapítók létrehozták Magyarországot. Lehet, hogy huzatos, ez van; lehet, hogy hadiutak kereszteződésén található, ez van; lehet, hogy vannak olyan értékei, amelyek fölértékelődnek a következő időszakban, és mások is szeretnének hozzájutni, mi meg meg akarjuk tartani magunknak, ez van; vannak részei, amiket akartunk megtartani, de nem sikerült, ez van. Ezek mind geopolitikai tények. Szeretnénk, ha a szomszédaink keletre és nyugatra nem adnák ki a mi méretünk többszörösét. Jó volna, ha senki sem volna nagyobb nálunk, de vannak nálunk nagyobbak keletre és nyugatra is, ez van. Ezek geopolitikai tények. Akik ettől elvonatkoztatnak, és ettől függetlenül akarnak kitalálni politikát Magyarország számára, azok nem veszik figyelembe a realitásokat. Tehát geopolitikai tények vannak. Jobbra a germánok, körös-körül a szlávok, kicsit balra az oroszok. Így fest az élet. Ebben a térben kell nekünk kitalálnunk azt a politikát, ami Magyarország érdekét szolgálja. Természetesen az eszmék fontosak, az értékek is fontosak, de a nemzeti érdekeket sem lehet zárójelbe tenni.

Ezért Magyarország, miután tagja a NATO-nak, és tagja az Európai Uniónak, lojális lesz a szövetségeseihez. Akkor is lojálisak leszünk, ha nem értünk egyet száz százalékban, esetleg ötven százalékban sem azokkal a lépésekkel, amelyeket egyébként közös politikaként megalkotnak. Ilyen esetben Magyarországnak az a dolga, lojális szövetséges legyen, de mindent megtegyen annak érdekében, hogy a geopolitikai helyzetéből fakadó gazdasági érdekeit megpróbálja megvédeni. Ebből a szempontból mindenkinek figyelmébe ajánlanám Ausztria csendes, ravasz, célszerű és sikeres politikáját, akik egyébként sokkal kevésbé lojálisak az európai uniós döntésekkel a valóságban, de lojálisak verbálisan, sokkal kevesebb kritikát is váltanak ki, mégis jobban érvényesítik az érdeküket, mint Magyarország. Erre a legjobb példa a Déli Áramlat kérdése, ahol Magyarországot ütik-verik, pedig Magyarország régóta benne van ebben a programban, Ausztria valamikor júliusban csatlakozott hozzá, tehát már az ukrán válság kitörése óta csatlakozott hozzá, az egyik legerősebb képviselője, de ott egy rossz szó nem éri a ház elejét. Tudnak valamit, amit mi nem, ügyesebben csinálják, mint mi, de kiállnak az érdekeik mellett. Én ezt javaslom, hogy talán nekünk is ezt kellene tenni, a geopolitikai tényeket vastörvényként kezelni, a magyar érdekeket ennek összefüggésében

meghatározni, és kellő őszinteséggel és ravaszsággal képviselni Magyarország érdekeit. Ezért én a magam részéről nem fogok hozzájárulni olyan politikához, amely vissza akarja hozni a hidegháborút Közép-Európába.

Nem én vagyok az egyetlen ebben a teremben, aki a hidegháborúban született, és az első huszon-egynéhány évem arra ment rá, hogy ezen a kontinensen nem lehetett mozogni, hogy folyamatos fenyegetettség volt, és állandóan marhaságokat – már elnézést kérek – kellett tanulni, indoktrináltak belénk annak érdekében, hogy a hidegháborús helyzettel együtt lehessen élni. Nem szeretném úgy befejezni az életemet, ahogy elkezdtem, hogy a békés együttműködésre épülő Európa egy rövid intermezzo két hidegháborús korszak között. Ez a magyar érdek, és a geopolitikai helyzetünkből szerintem ez fakad és emellett bátran ki lehet állni úgy, hogy közben a lojalitást a szövetségeseinkkel mindig fönntartjuk, de kifejezzük egyet nem értésünket ott, ahol azt gondoljuk, hogy a többség által képviselt álláspont sérti Magyarország elementáris geopolitikai érdekeit. Következésképpen nem akarunk semmilyen falat látni. Új falat, ha már a 25. évfordulónál vagyunk, nem akarjuk látni, hogy új fal épül, hanem csak most nem Magyarország jobb oldalán, hanem bal oldalán. Nem az osztrák–magyar határon, hanem az ukrán–magyar határon. Nekünk arra van szükségünk, hogy beleszövödjünk a globális, a teljes világgazdaságba, és nem akarunk elveszteni piacokat, nem akarunk elveszteni nyersanyagforrásokat, nem akarunk rossz viszonyba, konfliktusba kerülni olyan szereplőkkel, akikkel a későbbiekben még együttműködésre szorulhatunk.

Egy értelmes, higgadt és nyugodt geopolitikát javasolok Magyarország számára. Ebből fakadóan – bár Önök nyilván az otthoni újságjaikban olvashatnak mindenfélét, azokat nyugodtan zárójelbe tehetik – azt, hogy Magyarországot ma oroszbarátnak minősítik, egyfelől számárság, mert Magyarország magyarbarát. Magyarországnak egyetlen politikája van, ha már a barátság szóval akarjuk definiálni: Magyarországon magyarbarát politika van. Minden kapcsolatrendszerünket ebből származtatjuk. Másfelől tényszerűen úgy fest a dolog, bár én vétózhatnék egyébként, tehát minden miniszterelnöknek joga van a szankciók esetében az európai csúcson vétózni, mert teljes egyhangúság szükséges, egyetlenegyszer sem vétóztunk. Elmondtuk, hogy nem értünk vele egyet, kifejtettünk egy másik álláspontot, de lojalis szövetségesek voltunk, és minden alkalommal elfogadtuk, hogy a szankciók politikáját érvényesítjük akkor is, ha azt gondolom, hogy ez Magyarország számára messze nem a legkedvezőbb politika. Sőt, ilyen értelemben a politikai szövetségesi mi voltunk az Európai Unió és a NATO irányába egyértelmű, de a gazdasági érdekeink mellett, különösen az energia

szempontjából és a piacok szempontjából ki kell állnunk és nem érdekünk olyan fejlemény Európában, amely elvág bennünket erőforrásoktól, energia erőforrásoktól, és elvág bennünket piacoktól, vagyis magyarul nekünk, magyaroknak egy újabb hidegháború nem érdekünk. Szerintem Közép-Európának sem érdeke.

Ugyanakkor vannak biztonsági garanciák, amelyekkel ma nem rendelkezünk. Ezt a világnak meg kellett volna teremtenie Közép-Európa számára, persze velünk együtt az elmúlt húsz évben, ezt nem tette meg. Meg kellett volna teremtenie a nyugati világnak egy olyan energiarendszert, amely összekapcsolja északot délrel, mert örököltén csak kelet–nyugati vezetékrendszereink és csőrendszereink vannak, de erre nem adtak pénzt, ezt nem tudtuk megteremteni. Egyetlen kicsi kivétel van a szlovák–magyar gázvezeték rendszer, ahol lehetővé válik nem orosz származású gáz behozatala Közép-Európába és Magyarországra, de a Nabuccót nem építették meg. Mi voltunk azok, akik javasoltuk, hogy az Európai Unió vegye saját nevére, minősítse európai projektnek az Oroszországot elkerülő gázvezeték megépítését, amely nem orosz gázt hozott volna Közép-Európába, de ezt magyar kezdeményezésre sem voltak hajlandóak megtenni, ezért ez a lehetőség elesett. Többször kértük, hogy az észak–déli rendszereket Lengyelországtól, a Balti-tengertől le az Adriáig építsük ki, villamos vezetékeket, gázrendszereket. Az sem történt meg. Most először, az ukrán háború okán veszi komolyan az Európai Unió ezt a dolgot, és szerepel a dokumentumokban végre először utalás arra, hogy, ha kell, közösségi forrásokból is, de az észak–déli összeköttetéseket meg kell építeni. Ezeket húsz évvel ezelőtt vagy tíz évvel vagy legalább öt évvel ezelőtt kellett volna megtenni, és akkor ma a geopolitikai realitások ebben a térségben mások lennének.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Összességében ezek voltak azok a gondolatok, amelyeket ma szerettem volna Önökkel megosztani. Ami az együttműködésünket illeti, mármint a konkrét munkát túl a pragmatikus kereteken, a következőket szeretném mondani Önöknek. Továbbra is középpontba állítjuk a demográfiai kérdéseket. Ez a Diaszpóra Tanács számára, nemzetpolitikával foglalkozók számára szerintem kulcskérdés. Ha megnézik a következő évi adótörvényeket, láthatják, hogy a családtámogatási rendszereket lépésről lépésre erősítjük. Házasságot támogató intézményeket, pénzügyi forrásokat vezetünk be, és egyúttal kellő óvatossággal, de egyértelműen elutasítjuk a bevándorlást.

Mi vagyunk az egyetlen olyan európai ország, amely nyíltan beszél erről a kérdésről. Szerintünk a bevándorlás rossz dolog. Szemben azzal, amit a legtöbb helyen mondanak Európában, amit elegánsan úgy kell mondani, hogy „well managed refugee policy”, tehát, hogy „jól menedzselt menekültügyi politikára” van szükség, a mi álláspontunk az, hogy ilyen nincs. A rossz dolgot nem lehet jól menedzselni, következésképpen mi azt gondoljuk erkölcsi indíttatásból, hogy nekünk azokat a kontinenseket és országokat kellene azzal a pénzzel megerősítenünk, amiket ma a menekültekre költünk, ahonnan a menekültek el akarnak jönni. Mert megoldást a világ számára az jelent, hogyha az erőforrásainkból ezeknek az országoknak is juttatunk, hogy otthon tudjanak maradni az emberek, és ne föltétlenül akarjanak beáramolni Európába, mint ahogy most ez ebben a pillanatban látható. A politikai menekültek ügye persze egészen más. Aki az életéért fut, ott sok okoskodásra nincsen se mód, se lehetőség, nem is lenne helyes; aki az életéért fut, annak menedéket kell adni, de a bevándorlók tekintélyes része Európába ma nem az életéért fut, hanem jobb gazdasági körülmények között szeretnének élni, amit szintén megértünk. Emberileg teljesen érthető, de a megoldás nem az, hogy ezt a folyamatot bátorítjuk. Tehát Magyarország egy, a menekülteket kibocsátó országok támogatását szorgalmazó európai külpolitikát támogat, miközben szeretné, hogyha Európa racionálisabban viselkedne a bevándorlással szemben. Ebből az is következik, hogy mi abban hiszünk, hogy a demográfiai hanyatlást nem bevándorlással kell megfordítani. Európában ez a gondolat ma elsőbbséget élvez, Magyarországon nem.

Mi azt gondoljuk, hogy van olyan családpolitika, amellyel még mindig nem késő, de legalább is nem lehetetlen kísérletet tennünk a demográfiai trendek megfordítására és a társadalmak elöregedéséből fakadó problémákra. Magyarországon van esély, hogy ezt ne bevándorlással, hanem családpolitikával válaszoljuk meg. Azt nem állítom, hogy ez egy vastag esély, mert nagyon késő már. Ha nem is a 24. órában vagyunk, de már késő délután van. Nincs vesztegetni való időnk, de még érdemes kísérletet tenni egy ilyen családpolitika megalkotására.

Szeretném Önöket emlékeztetni arra, hogy azért fogtam a mondandómat ilyen beszámoló stílusúra, mert közöttünk helyreállt egy közjogi viszonyrendszer is, és a mindenkor magyar miniszterelnök a Diaszpóra Tanács tagjainak úgy is, mint magyar választópolgároknak beszámolóval tartozik, hasonlóképpen az anyaországban élő polgárokhoz, hiszen Magyarország ügye mindannyiunk közös ügye.

Végezetül arról szeretném Önöket tájékoztatni a beszámoló lezárásaképpen, hogy a kormány döntött arról, hogy a Nemzeti Regiszter Programot folytatjuk és a Kőrösi Csoma Sándor Programot is folytatni fogjuk. Az elmúlt időszakban ezt fölhattuk. Én úgy láttam, hogy ez találkozott az Önök helyeslésével. Úgy tűnik, hogy ez egy sikeres program, ezért a kormány valamelyik ülésén úgy döntött, hogy a következő költségvetésben is egymilliárd forintot elkülönít erre a célra, hogy a diaszpórában a magyar kulturális jelenlét és a kulturális szerveződés meglegyen, illetve erősödjön. Szeretném Önöket tájékoztatni, hogy 500 millió forintot pedig a Mikes Programra különítettünk el, ami a diaszpórában fölhalmozott kulturális értékek megmentését célozza, az ottani hagyatékok, könyvtárak összegyűjtését, listába vételét, szükség szerint gondozását, illetve hazaszállítását, közgyűjteményekbe vagy határon túli intézményekbe történő eljuttatását támogatja. Azt tudom tehát Önöknek jelenteni, tisztelt Szavazópolgárok, tisztelt Választópolgárok, hogy az Önök számára talán legfontosabb kérdésekben, a diaszpóra tanács működéséhez szükséges források tekintetében, a diaszpóra megmaradásához kötődő kulturális kiadások tekintetében, a Kőrösi Csoma Program ügyében és az Önök által fölhalmozott értékek megmentése érdekében, vagyis a Mikes program megvalósítása érdekében szükséges források a következő évi költségvetésben rendelkezésre állnak, és rendben el is fognak jutni Önökhöz.

Köszönöm szépen a figyelmet. Munkájukhoz sok erőt, jó egészséget, bölcs tanácskozást kívánok.